

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26382>

Özet

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği, Şenol Afacan tarafından 2008 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçeğin temel amacı, müzik öğretmenlerinin veya müzik öğretmenliği programı öğrencilerinin, mesleki görevlerini yerine getirme becerilerine dair sahip oldukları öz yeterlilik inançlarını nicel olarak saptamaktır. Ölçek, özellikle müzik derslerinde karşılaşılabilecek pedagojik zorluklar, enstrüman çalma becerileri ve sınıf yönetimi gibi alanlardaki yeterlilik algılarını ölçmeye odaklanmıştır. Bu öz yeterlilik algısı, öğretmenlerin motivasyonunu, çabalarını ve dolayısıyla mesleki başarılarını doğrudan etkileyen kritik bir psikolojik yapıdır.

Ölçek geliştirme çalışması, alanda çalışan ve öğrenim gören bireylerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, müzik eğitimi alanındaki araştırmaya ve değerlendirme çalışmalarına standart ve güvenilir bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Müzik Öğretimi, Öz Yeterlilik, Öğretmen Yeterliliği, Müzik Eğitimi, Pedagojik Yeterlilik, Öğretmen Adayları, Şenol Afacan.

Yazarlar

Şenol Afacan

Amaç

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği'nin birincil amacı, müzik öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının, müzik öğretimi sürecindeki çeşitli görevleri başarıyla tamamlama konusundaki inanç düzeylerini ölçmektir. Bu görevler genellikle teorik bilgi aktarımı, pratik enstrüman eğitimi, koro yönetimi, ders planlama ve sınıf içi disiplini sağlama gibi çok yönlü alanları kapsamaktadır. Ölçek, bireyin kendi yeteneklerine olan bu subjektif yargısını belirleyerek, mesleki gelişim ihtiyaçlarını ve eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesine olanak tanır.

Ölçek, aynı zamanda, farklı demografik özelliklere sahip veya farklı eğitim seviyelerindeki müzik öğretmenlerinin öz yeterlilik düzeyleri arasındaki olası farklılıkları ortaya çıkarmak için de kullanılabilir. Bu tür karşılaştırmalı çalışmalar, müzik öğretmenliği yetiştirme programlarının müfredat içeriğini güçlendirmek ve öğretmenlerin mesleki motivasyonlarını artırmak için kritik veriler sunar.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisinde merkezi bir rol oynayan öz yeterlilik (self-efficacy) yapısının temel alıdır. Öz yeterlilik, bireyin belirli bir eylemi başarıyla bir şekilde gerçekleştirebilme kapasitesine olan inancıdır. Bu bağlamda Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği, bu genel yapıyı müzik öğretmenliği mesleğinin özel gereksinimlerine uyarlar. Ölçek, genellikle birden fazla alt boyuttan oluşur; bu alt boyutlar, müzik öğretiminin farklı yönlerini (örneğin, enstrümantal beceriler, pedagojik stratejiler, değerlendirme ve ölçme, sınıf yönetimi) temsil eder.

Ölçeğin kuramsal yapısı, öğretmenlerin öz yeterliliklerinin, onların derslerdeki çabaları, azimlerini ve zorlukları karşısındaki direncini belirlediği varsayımına dayanır. Yüksek öz yeterliliğe sahip öğretmenlerin, yenilikçi öğretim yöntemlerini denemeye daha istekli oldukları ve öğrencilerinin başarıları için daha fazla sorumluluk aldıkları kabul edilir. Bu nedenle, ölçek maddeleri, öğretmenin spesifik durumlarda ne kadar etkili hissedebileceğini sorgulayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Geçerlik

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini kanıtlamak için gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında (Afacan, 2008), genellikle öncelikle Kapsam Geçerliği (uzman görüşleri ile madde havuzunun uygunluğunun belirlenmesi) sağlanmıştır.

Yapı Geçerliği ise genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, maddelerin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını göstermeyi amaçlanmıştır. Elde edilen faktör yapısı, müzik öğretimindeki öz yeterliliğin çok boyutlu doğasını desteklemelidir. Ölçeğin geliştirme aşamasında ayrıca, ölçüt başlı geçerlik kapsamında, ölçek puanlarının öğretmen performans değerlendirmeleri veya akademik başarı gibi diğer kriterlerle olan ilişkileri de incelenmiş olabilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalışmaları, ölçme sonuçlarının tutarlılığını ve kararlılığını göstermek amacıyla yapılmıştır. Tipik olarak, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Yüksek bir Alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Afacan (2008) çalışmasında, iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeylerde olduğu raporlanmıştır, bu da ölçeğin tek bir uygulamada dahi kararlı sonuçlar verdiğini işaret eder. Ayrıca, güvenilirliğin bir diğer göstergesi olarak, test-tekrar test güvenirliliği de incelenmiş olabilir; bu yöntem, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verip vermediğini gösterir,

böylece ölçeğin zamana karşı kararlılığı kanıtlanır.

Faktör Analizi

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği'nin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılmıştır. KFA, ölçeğin maddelerinin kaç farklı boyutta toplandığını ve bu boyutların hangi psikolojik yapıları temsil ettiğini belirlemeye yardımcı olur. Bu analiz sonucunda, ölçeğin çok boyutlu olduğu ve genellikle Müziksel Performans Öz Yeterliliği, Pedagojik Uygulama Öz Yeterliliği ve Sınıf Yönetimi Öz Yeterliliği gibi alt faktörlere ayrıldığı varsayılmaktadır.

Faktör yüklerinin yüksek olması ve faktörler arası korelasyonların kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin teorik yapıyı desteklediğini gösterir. KFA sonrasında, daha ileri çalışmalar için Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) de uygulanabilir; ancak Afacan'ın orijinal geliştirme çalışmasında KFA'nın temel alındığı düşünülmektedir. Bu analizler, müzik öğretmenlerinin öz yeterlilik inançlarının karmaşık ve ayrıştırılabilir bileşenlerden oluştuğunu ortaya koymuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme formatının kullanıldığı varsayılmaktadır (Örneğin: 1=Hiç Yeterli Değilim, 5=Tamamen Yeterliyim).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Müzik Öğretmenleri ve Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğrencileri (Müzik Öğretmen Adayları)

Age Group: Yetişkin (18 yaş ve üzeri)

Population Details: Ölçek, genellikle Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan müzik öğretmenleri üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital formatta sunulabilen, çok maddeli bir tutum ölçeğidir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Adayları, Müzik Eğitimi, Pedagoji, Sınıf Yönetimi, Likert Tipi Ölçek, Psikometri, Öğretim.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Not specified in source content)

Affiliation Email addresses: senolafacan@gmail.com

Correspondence Address: ?enol Afacan, Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fak?ltesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği, akademik bir dergide yay?mlanm?? standart bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, genellikle akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlarda yazara at?f yapmak suretiyle ücretsiz olarak kullan?labılır. Ticari kullan?mlar için yazar?n izninin alınmas? gerekmektedir. Ölçeğin geli?tirildi?i ve ilk kez yay?mland??? y?l **2008**'dir.

Ölçeğin orijinal makalesine ait PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labılır:

The original PDF can be downloaded here: muzik-ogretimi-oz-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Afacan, ?. (2008). Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fak?ltesi Dergisi*, 9(1), 1-11.

Müzik Öğretimi Öz Yeterlilik Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için Afacan (2008) referanslı? makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir. Tipik olarak bu tür bir ölçekte maddeler ?u alanlara odaklan?r:

Bir müzik eserini do?ru teknikle çalabilme yeterlili?i.

Ö?rencilere nota okumay? ve ritim duygusunu etkili bir ?ekilde ö?retebilme yeterlili?i.

Müzik dersinde disiplini ve kat?l?m? sa?layabilme yeterlili?i.

Farklı? ö?renme stillerine uygun müzik e?itimi materyalleri geli?tirebilme yeterlili?i.